

Prof. J.H. Blokdijk
Registeraccountant
Dellaertlaan 55
1171 HE Badhoevedorp

Commissie Corporate Governance
T.a.v. de heer Drs. R. Abma
P/a Postbus 20201
2500 EE 's-GRAVENHAGE

27 augustus 2003

Betreft: Concept voor De Nederlandse corporate governance code

Geachte commissie,

Hierbij maak ik gebruik van de geboden gelegenheid om te reageren op bovengenoemd concept.

Allereerst wil ik u complimenteren met uw werkstuk; daarmee is stellig een grote stap gezet in de richting van goed ondernemingsbestuur in Nederland.

Voorts wil ik benadrukken dat ik geen belanghebbende ben. Door specifieke belangen geïnspireerde commentaren laat ik gaarne over aan de betrokken partijen; hierover zal ik mij van een oordeel onthouden.

Wel wil ik een aantal technische onduidelijkheden en praktische moeilijkheden onder uw aandacht brengen.

Algemeen

De code richt zich 'primair' tot beursgenoteerde vennootschappen (Preamble, 1). Dit sluit andere vennootschappen niet uit. Beursgenoteerde vennootschappen kunnen afwijken van de code (Preamble, 5); andere vennootschappen dus niet. Het komt mij voor dat het niet uw bedoeling is geweest de code ook van toepassing te verklaren op de talloze (middel)kleine, niet ter beurse genoteerde vennootschappen hier te lande, doch wel op grote niet-beursgenoteerde vennootschappen; dit blijkt mijns inziens ook uit paragraaf 12 van de Preamble. In de discussie over de onafhankelijkheid van accountants wordt uw vermoedelijke doelgroep aangeduid als "Public Interest Entities". Hoewel ik niet bepleit om deze aanduiding over te nemen, geef ik u wel in overweging de bestaande spanning tussen de teksten van de paragrafen 1, 5 en 12 van de Preamble op te heffen.

Interne risicobeheersings- en controlesystemen

Tegenstrijdigheid principe/uitwerking

U heeft de geformuleerde principes 'uitgewerkt' in best practice bepalingen (Preamble, 5). Ten aanzien van de interne risicobeheersings- en controlesystemen heeft u als principe gesteld, dat de raad van bestuur deze bespreekt met de raad van commissarissen en zijn

auditcommissie (I.1). De uitwerking verlangt echter rapportering in het jaarverslag (I.1.4 en I.1.5).

Oordeel over eigen werk

De zojuist bedoelde mededelingen in het jaarverslag behelzen in wezen oordelen over het eigen functioneren; zie ook II.1.8. In de discussies over de onafhankelijkheid van accountants is oordelen over eigen werk (self-assessment) gezien als een principiële inbreuk op hun onafhankelijkheid. Het komt mij voor dat dit principe ook voor bestuurders geldt. Ik besef overigens dat iets dergelijks wel verlangd wordt in section 404.b van de Sarbanes-Oxley Act.

Monitoring en rapportering

Het hiervoor in I.1.3 sub d) verlangde systeem kan naar mijn mening alleen effectief zijn als dit gebeurt door een instantie die (minstens intern) onafhankelijk is van de verantwoordelijken. Veel 'small caps' zullen zich een dergelijke instantie niet kunnen permitteren. Het lijkt mij zinvol aan te bevelen om dan de externe accountant in te schakelen.

Taken raad van commissarissen

Toezicht op de **werking** van de interne risicobeheersings- en controlesystemen (II.1.6 sub iii) lijkt mij voor commissarissen een onmogelijke taak, ook voor een auditcommissie (II.4.6 sub a en b); immers, dan moet men 'het bedrijf in'. Hiervoor zullen deze colleges zich moeten verlaten op de externe accountant.

Remuneratierapport

Tegenstrijdigheid principe/uitwerking

Ook hier meen ik een tegenstrijdigheid tussen principe en uitwerking te ontwaren. Het principe van de openbaarheid van bezoldiging verlangt vermelding in de jaarrekening van de 'hoofdlijnen' van het remuneratierapport (I.2); in de uitwerking wordt gesteld dat het remuneratierapport 'in ieder geval' op de website van de vennootschap wordt geplaatst (I.2.15)..

Inhoud remuneratierapport

Blijkens I.2.12 is het remuneratierapport bedoeld als een beleidsdocument: het beschrijft het beleid voor komende boekjaar en de daaropvolgende jaren. Het heeft kennelijk ook het karakter van een verantwoordingsdocument; immers, I.2.14 verlangt ook vermelding van een bijzondere vergoeding gedurende het (kennelijk: verstreken) boekjaar. Voorts is er kennelijk ook een jaarlijks rapport over het gevoerde bezoldigingsbeleid (II.4.10 sub a). Het lijkt mij wenselijk de bedoelingen van/met deze rapporten te verduidelijken.

Klokkenluiders

Klokkenluiders moeten voor 'onregelmatigheden van algemene, operationele aard' naar de voorzitter van de raad van bestuur (I.1.7), doch voor onregelmatigheden t.a.v. 'de financiële verslaggeving, de interne risicobeheersings- en controlesystemen en de audit' naar de voorzitter van de raad van commissarissen (II.1.4). Is dit onderscheid niet te fijnzinnig?

Tegenstrijdige belangen

Een normale in- of verkooptransactie met een rechtspersoon waarin bestuurder een toezichthoudende functie vervult, levert een potentieel tegenstrijdig belang op (I.3.2 sub iii), en moet in het jaarverslag worden gepubliceerd (I.3.4). Dit lijkt mij wel erg 'Amerikaans'; ik acht dit slechts zinvol voor transacties van ongewone aard of omvang, waarbij ik besef dat de omschrijving hiervan niet gemakkelijk zal zijn.

Dit geldt ook voor commissarissen (II.6.1 sub iii en II.6.3).

Samenstelling raad van commissarissen

Het valt mij op dat er geen minimumomvang voor de raad van commissarissen wordt aanbevolen. Deze kan nu bestaan uit één niet-onafhankelijke commissaris (II.5.1), zij het dat deze een financieel expert moet wezen (II.2.2). Voor een beursgenoteerde onderneming, of een 'public interest entity', lijkt mij dit nogal pover.

Indien voorts een raad van commissarissen, hoe groot ook, besluit geen commissies in te stellen (II.4.5), vervallen ook de (zinvolle) eisen die zijn gesteld in II.4.7 en II.4.11.

Bijwonen aandeelhoudersvergadering door accountant

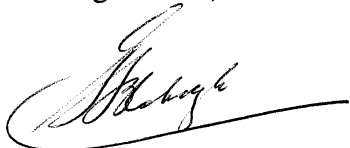
Het komt mij logisch voor dat de accountant door aandeelhouders kan worden bevraagd over zijn verklaring (IV.2.1). **Daarnaast** 'is hij bevoegd daarin het woord te voeren'; hierin schuilt het gevaar dat hem om nadere informatie gevraagd wordt die slechts de ondernemingsleiding behoort te verstrekken (koersgevoeligheid!). Ongetwijfeld zal de beroepsorganisatie van accountants met nadere richtlijnen komen om de geheimhoudingsplicht af te bakenen. Ik vraag u hiervoor begrip te hebben.

Een verschrijving?

In paragraaf 10 van de Preambule staat dat bij een "one tier" bestuursstructuur de bepalingen ten aanzien van de raad van bestuur ook van toepassing zijn op de "executives" van dergelijke vennootschappen, 'met uitzondering van de niet voor delegatie vatbare bestuurstaken'. Deze uitzondering begrijp ik niet.

Ik hoop u hiermee van dienst te zijn geweest, en wens u veel succes bij uw verdere arbeid.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. K. Kooij', written in a cursive style with a long horizontal flourish at the end.